

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicii vniuersitatis Et Cleri Coloniensis, aduersus
calumnias Philippi Melanthonis, Martini Bucerii,
Oldendorpij, & eorum asseclarum, defensio**

Billick, Eberhard

Parisiis, 1545

Quid aduersarij tradant de remediis peccati originalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29474

*Que chris-
tus destru-
xit et que
non.* mortisque destructor appellatur Christus, non autem le-
gitur, vel concupiscentiam, vel corporis naturam destru-
xisse: hoc enim reseruauit sibi in diem illum quando mor-
tale istud induet immortalitatem, corruptibile incorru-
ptionem, ignobile gloriam. Sed & miseras, calamitates,
que externas, & temporalem mortem non erat necesse au-
ferre militaturis in corpore. Quin expediebat in iis fide-
les ad tempus exerceri, quum diligentibus Deum omnia
cooperentur in bonum, iis, qui secundum propositum vo-
cati sunt sancti. Idcirco neque illas destruxit, sed effecit ut
essent meritoria & satisfactoria præcedentium peccato-
rum. Itaque non legitur suis hic pollicitus gaudia, aut im-
mortalitatem presentis vitæ, sed resurrectionem futuram,
Roma. 8. Si spiritus eius qui suscitauit Iesum à mortuis ha-
bitat in vobis, qui suscitauit Iesum à mortuis, viuificabit &
mortalia corpora vestra. Hinc pri. Corinth. 15. Nouissimum
autem omnium inimica destruetur mors. At vbi legitur,
inimicum omnium nouissimum destruetur peccatum? Nō
expectatur ergo vltior peccati aut mortis æternæ de-
structio, quæ iam facta est, sed corruptionis quæ in carne
est, per incorruptionem mutatio, & corporis mortalis re-
surrectio, quæ in fine mundi per Christum complebun-
tur. Percurre lector, vtrunque testamentum, obserua quæ
originali peccato, & malis eius curandis à deo præstituta
sunt, si non inuenias hæc graduum discrimina passim ex-
pressa, doctrinam Ecclesiæ licebit reprehendas.

*Quid aduersarij tradant de remedijs
peccati originalis.*

VEhementer disident aduersarij ab Ecclesiastico do-
gmate in consignandis peccati originalis remedijs.
Iam antea ostensum nobis est, quomodo discrepent in ip-
sius & pœnarum eius descriptione: hic vero multo am-
plius ab Ecclesiæ doctrina recedunt.
Primò enim, quod Ecclesiastica doctrina habet peccatum o-
rigine, per originale in baptismo auferri, aduersarij negant: volunt enim pecca-
tum illud quamdiu viuimus, in nobis viuere, verèque manere. Mul-
ta autem & grauiora peccata appellatione originalis complectun-
tur, quorum mansiōem dicunt se experientia percipere: incredali-
tatem

tatem videlicet, dubitationem, diffidentiam, contemptum Dei, aliaque peccata innumera. Baptismum autem & Christi sanguinem ad hoc dicunt valere: non ut auferatur, sed ne imputetur nobis peccatum ad damnationem, quod tantum valet, ac si dicas, non extirpari, non remoueri rem deo exosam & infestam: sed dissimulari, non conferri puritatem aut innocentiam, non aboleri crimina, nec sordes abluī, aut immunditiam, sed velari tantum: vulnera non sanari, auferri tantum dolorem, culpam: scelera, atque ad eodē malitiā omnem non tolli, sed fieri nobis earum impunitatem. Atque in hunc modum affectos dicunt nos incorporari Christo in baptismo, & accipere spiritum sanctum, qui contra remanens illud peccatum, tota vita nostra pugnet, donec ipsum mortificet, & perficiat in nobis vitam nouam, ac mortale corpus ad caelestem vitam suscitēt. Quae sententia credit Bucerus, se meritum passionis Christi, operationem spiritus sancti, dignitatēque & vim baptismi egregiē tueri.

Secundō, sit ex praecedenti iam dicto, ut neque de sententia damnationis, quae propter peccatum lata est, conueniat. Tametsi enim alibi non negent Christum destruxisse mortem, eius tamen hic parum memores fuere. Nam cum velint peccatum manere, quid de sententia? Nonne propter peccatum sententia? Ergo ubi peccatum est, erit & sententia damnationis. Arbitror eos hoc parum considerasse, quando docuerunt nos manere in peccato, aeterna damnatione digno. Dum autem quod meremur & damnationem, qua sumus digni non insligere propter Christum, cuius intuitu non imputet baptizatis peccata ad condemnationem. Quod quaeso, quid est aliud quam manere nos quidem obligatos, manere vincula, iura & leges chirographi indissoluta, tantum si Deus vellet eis uti ac stringere, & exercere contra nos, sed parcere eum nobis propter Christum? Quod si est, iam non est chirographum verē deletum, iam non est profissum & abrogatum, sed tantum induciis quibusdam suspensum: stabit ergo iam chirographum contra nos, stabit & Christus pro nobis. Deus autem inter vtrunque, nec chirographum abrogabit, nec Christum permittet ipsum, delere, tantum ab usu eius propter Christum abstinebit.

Vides lector, res tam absurdas contineri in assertione aduersarij. Nec sibi poterunt ipsis costare, si voluerint sua dogmata tueri.

Tertiō, de concupiscentia aequē ab Ecclesia discrepant: Negant esse veris enim concupiscentiam a peccato posse purgari. Neque in baptizatis peccatū.

vaca-

Non constant sibi aduersarij de mortis dānatio-

Bucerus vult concupiscentiā in re-generatis

peccatū.

vacare culpa & noxa, atque hinc ad eam rebellionem eius aduersus spiritum bonum, negant vniuersis cedere ad coronam, sed iniquum esse aiunt, & proinde peccatum, vt spiritui concupiscentia repugnet. Idemq; de ea, quod de peccato prauaricationis constituitur, solum esse remedium vt non imputetur. Neque enim corrupti tantum assueverant ac viciatam, sed prorsus conuersam in peccatum, & per se dignam pena damnationis eterne, vt quandiu sit in homine, sit & maneat peccatum, quantumuis baptizatus sit aliquis, aut receperit spiritum sanctum, donec per hunc ipsum spiritum sanctum, paulatim minuatur, expugnetur, ac tandem in resurrectione nouam vitam recipiat homo, vt iam dictum est.

Aduersa - Quarto, Externas calamitates corporalesq; afflictiones, siue illarum negant nobis siue assumptas, quas Ecclesia docet proficere baptizati temporales ad satisfactionem peccatorum, & maius meritum, negant ad haec valere, sed volunt esse tantum exercitia quaedam, quibus homines etiam saeculariter occupentur, aut affligantur: nec ferè amplius aliquid tribuit Philippus satisfactionibus publicis. Tantumdem conuenit hereticis cum ecclesiastica doctrina.

peccatis. Habes nunc Christiane lector, de peccato originis, de pena quoque, curatione & remedijs eiusdem, nostram: habes & aduersariorum sententiam, quas contulimus, vt quanto discrimine haec ab illa distaret clarius appareret. Graues & magnae res sunt quae rapiuntur in controuersiam. Maiores nostri simpliciter et sine serupulo crediderunt, nos in laqueum parèali nasci, quam baptismus per virtutem sanguinis Christi emundaret & tolleret. Nunc pertrahuntur curiosiores ferè in dubitationem aut incredulitatem, ad postremum vero in desperationem, dum disceptatur de peccato

Prestat simpliciter credere, quam curiosè quae, latèr indagare. illo, quod nemo nascentium potest euitare, nemo contractum valet arte vlla aut ingenio curare, vel viribus expugnare. Quod obscuris & ambiguis descriptionibus putatur aliud atq; aliud esse, nec videtur verum eius aliquod remedium, quod nec sanguine Christi (vt istorum est sententia) potuit auferri, Quàto praestiterat simpliciter credere, quàm disceptatione fidem amittere veritatis. Simplex est veritas quam tradit Ecclesia, vnicum esse peccatum originale, vbi isti multa fingunt. Ecclesia solum inobedientiae peccatum: illi ignorantiam, dubitationem, incredulitatem, odium & contemptum Dei, & id genus alia multa, continent

Vide vt pugnent hereticorum dogmata cum Ecclesia.

dant esse originalia. Ecclesia hoc tantum, quod Adam in paradiso peccauit: isti quod Adam nunquam habuit, dicunt nobis congenitum. Ecclesia vnicum illud peccatum originis, & quicquid est peccatorum, ita in baptismo auferri tradit, vt nihil omnino peccati maneat in baptizato: illi contra, peccatum istud negant auferri, contendunt manere, sed non imputari ad damnationem. Ecclesia pollicetur baptizatis innocentiam: isti solam impunitatem. Ecclesia concupiscentiam purgari fatetur à peccato: isti negant posse purgari. Ecclesia eandem purgatam relinqui in baptizatis ad coronam: isti ad quid nescio, nisi ad peccandum, dicunt relictam. Et parum abest, quin Manichaeo errore totam naturam damnent. Ecclesia prudenter disiungit originale concupiscentiam ab actibus voluntatis, vt fructus ab arbore: isti verò permiscunt & confundunt actus potentias, & potentias actibus. Si velim exactè & discriminatim compugnantias istas omnes enumerare, inueniam adhuc multo plures iis nihilo inferiores: quibus male discussis, neque virium humanarum imbecillitas, neque passionis CHRISTI & sacramentorum eius virtus bene intelliguntur, aut creduntur, in quibus nemo sine periculo errauerit. Olim grauiter errabant Pelagiani, qui negabant homines nasci in peccato originali, sed tantum dare eius pœnas: virtutem verò passionis CHRISTI putabant nihil in paruulis operari. in quibus non inueniretur peccatum, nisi quod per baptisma CHRISTO incorporarentur, & spiritum sanctum reciperent. In diuersam omnino partem errant nostri temporis hæretici, qui confitentur quidem hominem nasci in hæreditario illo originis peccato, sed negant hoc ipsum virtute passionis CHRISTI in baptismo auferri. Querimus, quid igitur faciât Baptisma? Respondent quod illi: Incorporat nos CHRISTO, & spiritum sanctum impartit, non vitato peccato: quod putant spiritui sancto non ob stare, quando non imputatur aut fingitur non haberi, licet sciatur inhærere. Mirum verò tam contrarias hæreses in hoc vno potuisse coire, vt crederent vtrinque nos incorporari CHRISTO, & spiritum sanctum recipere, cum illi negarent haberi peccatum, quod vel Christus tolleret,

Nostri temporis hæretici gratianus Pelagianus errant.

tolleret, vel ablueret spiritus sanctus: isti asseuerent haberi, quod neque sanguis Christi auferre, neque spiritus sanctus queat in hac vita emundare. Si inter errores istos quis tollerabiliora, quis decentiora praescribat, oporteat iudicare (si tamē potest error vllus, vel tolerabilis, vel decens haberi) dixerim Pelagianos honestiore longe copula paruulos infantes Christo incorporare, quam faciant qui Christum conglutinant Beliali, qui spiritum sanctum protrudunt in sentinam incurabilis peccati, & cogunt vel renitentem in hac turpitudine morari, donec vita praesens durabit. Hoc quid absurdi⁹ dici queat haud satis intelligo.

Quo consilio inuoluant haeretici suas, aut obscuris aut aëbignis uocibus.

Quo verò tantos errores haeretici licentia maiore dissimulant, inuoluunt suas doctrinas tenebris quibusdam, ac interim permiscunt fallaces experiētias, & scripturas, pro captu carnalium & imperitorum hominum deprauatas & detortas. Quibus vani homines instructi confidunt se plus omnibus patribus, totaque Ecclesia sapere, sibi que praesulant (licet ferè nihil rectè intelligant) de magnis & arduis rebus tanquam ex Apollinis tripode incunctanter pronuntiare, statuere, figere, refigere, definire, nonnumquam eousque, vt sua ipsorum verba mirentur magis quā intelligant. Quae industria incautos quosque, vel confidentia dementatos, vel perplexos, vel in admirationem & stuporem adductos, pertrahunt quocumque voluerint. Mirūque in modum hac arte iam profecerūt: hinc liberè in Ecclesiam detonant, hinc sauiunt in Clerum, in Pontifices, in Missas, in caeremonias, in sacramenta, superbè inter admiratores & philosophos suos quacumque volunt pro libidine praescribunt, imperiosè regnant, ignaris illudunt, imponunt, securè dementant: quae omnia licent quando non intelliguntur.

Quamobrem ne intelligantur, diligenter, cauent ne fraudes eorum persentiscant populares. Vitatur enim intellectus error. Quae proculdubio causa est, quare confundant originale posterioribus actualibus, quare nullis certis finibus circumscribant, & tam grauius onerent originale, cur remissionem eius diuidant, vt ad tempus non imputetur, ac deinde per mortē auferatur, cur ficticiam quandam rem faciant peccatorū remissionem: imputari dicant quod non

non habetur, non imputari verò quod adest & habetur, candida nigris, & nigra candidis permutantes. Quare denique & alias Ecclesiae doctrinas modo consimili suis commentis peruertant in maximam animarum perniciem, veritatis & fidei catholicae oppressionem, perturbationem Ecclesiae, & gloriae Christi domini nostri obscuracionem. Proinde non videor mihi facere pro fide, pro seruitute & cultu, quem Christo domino, pro charitate quam in via erranti proximo, pro officio meo quod Ecclesiae debeo, nisi quantum sua gratia dominus adiuuerit, fuero conatus res istas clara veritatis luce, quam fides catholica custodit, reddere aliquanto magis perspicuas. Nec erit difficile aut Ecclesiae doctrinam, solidis rationibus constitutare, aut confutare, quae de peccato originis aduersarij fabulantur, tam sunt eorum pleraque absurda, vbi primum constiterit de ipsius definitione, quae nonnihil habet difficultatis. Nam bona pars scholasticorum theologorum, à quibus recedere non est securum, auctoritatem Anselmi secuta, definit peccatum originis esse absentiam seu carentiam iustitiae debitae, quae licet nihil contineat falsi, tamen ita constituta est, vt potestatem faciat haereticis, hic quidlibet pro quolibet substituendi. Cuius definitur enim esse carentia iustitiae debitae, quam scholastici appellant debitam, iustitiam dissimulant ac subtrahunt peritiam: quicquid autem libet dicunt esse debitam iustitiam, aut cognitionem Dei, aut fidem, aut timorem, aut simile aliquid: nonnulli haec omnia simul volunt esse iustitiam quam debeat puellus habere. quibus cum careat, concludunt absentiam earum, videlicet ignorantiam Dei, incredulitatem, contemptum &c. esse per definitionem illam peccata originalia. Quo tandem modo faciunt omne quodcumque voluerint peccatum esse originale, praesertim cum iustitiae nomine, velit Philippus in Apologia, vtramque tabulam decalogi contineri. Reducuntur autem omnia peccata in decem illa praeccepta. Suo more faciunt haeretici, definitionem amplexantur non in sensu eius qui conscripsit, sed quia obscura est, & apta cuilibet sensui. Grata est enim illis ambiguitas, oportuna haereseos velamentum, vbi fiat eis locus etiam sua pro catholicis substituendi. Poterant aliis modis peccatum originale definire, sed aliud instituto eorum non conueniebat:

Definitio Anselmi.

Quo modo tractat Anselmi definitio aduersarij.

Velamentum haereseos biguitas.

D Pallium

Palliū à catholicis accommodatum placet. Hinc probatur
eis definitio, quamvis formā legitime definitionis non ha-
beat: cum detur per genus priuatiuum quo significatur po-
tius, à quo distet, quàm quid ipsa res sit. Perinde ac si fides
definiatur, esse carentia incredulitatis in eo qui debeat cre-
dere, aut spes desperationis carentia vbi oporteat sperare,
Quæ quidem descriptiones nihil continēt falsi, sed tamen
quis dixerit esse legitimas definitiones? Roga medicæ ar-
tis peritos, an bona sit definitio: Morbus est carentia sanie-
tatis in corpore sensibili. aut ista: Infirmetas est valetudinis
absentia, quam conueniat habere. Et tamen neutra conti-

*Quare An-
selmi de-
finitionem
Theologi
repperint* net quicquam falsi. Quo magis hic annitendum erat, vt be-
ne definiretur res in cōtrouersiam admissa. Theologi de-
finitionem illam in scholas receperunt: nō quod omnibus
æquè arrideret, aut ignorarēt cōmodius describi potuisse,
sed hoc honoris Anselmo qui ante annos quadringentos
de re theologica non male meritus est, habuerunt, vt eā re-
ciperent & sensu catholico explicarent. Quæ est autē cau-
sa vt eandem recipiant hæretici, quibus patres, præsertim
recentiores, sunt in fastidio, & solis nitūtur scripturis: quæ
non & hic ad scripturas prouocant: An non extat vsipiam
in scripturis genus? aut nullæ sunt differentiæ quibus cir-
cūscribi & à reliquis peccatis queat separari? At ego homo
non acuti sensus, neque multæ lectionis, neque item styli
vsu exercitatus, & genus in scripturis demonstrabo & dif-
ferentias, quo certius & explicatius scripturæ verbis defi-
niatur. Omnia enim extāt vel in solo apostolo Paulo. De-

*Peccati o-
riginalis
definitio
verbis scri-
pturæ.* finietur ergo nobis Paulinis verbis sic: Peccatum originis
est peccatum inobedientiæ, præuacatione mandati dimi-
ni in paradiso per primum hominem cōtractum, atque in
omnem transmissum posteritatem, quod filios iræ ac mor-
tis æternæ constituit, vires naturæ corrumpit, concupiscen-
tiam aduersus mentem erexit. Hic genus est peccatum. sic
enim & Apostolus appellat: Peccatum inquit, per vnū ho-
minem intrauit in mundū, cui primū gener alis quædā ad-
ditur differentia inobedientiæ, vt ostendatur actus ille vn-
de peccatum originale relictum est & infixum, legiturque
disertis verbis in Apostolo Rom. 5. Per inobediētā vnus
hominis peccatores cōstituti sunt multi. intelligimus ergo
inobedien-

inobedienciæ peccatū, hoc est, auersionem, maculam, reatū, culpam, turpitudinem. Mali enim actus tales formas habet aut de se relinquūt. Verūm ne cuiuslibet inobedienciæ peccatum putetur originale, adduntur differentiæ, quarum vna est, præuacatione mandati diuini, quæ habetur Genēsis 3. contractum. Neque enim quorumlibet diuinorum mādatorum transgressio est originalis, sed prima illa, primi hominis in paradiso facta, atque hac differentia secunda, se iungitur originale, à peccatis & inobedienciā intermediorum hucusque parentum nostrorū, quæ nō sunt cuiquam originalia: quam notat Apostolus, per vnū (inquiēs) hominē peccatū intrauit in mundū. Tertia est, quia dicitur, in omnem trāsmissum posteritatē, vt distinguatur à posterioribus Adæ peccatis, in exilio cōmissis, quæ nō transferunt in succedentē progeniem. & hæc quoque habetur in Apostolo: Vnius, inquit, delicto multi mortui sunt. Item, iudicium ex vno in cōdēnationē. Et iterū: Vnius delictū in omnes homines in cōdēnationē. Cæteræ differentiæ ab effectu originalis peccati sumuntur, vt quod cōstituat filios iræ ac mortis, quod naturæ vires corruptit, quodque concupiscētiā aduersus mentē erexit: quæ & ipsa similiter scripturæ sacræ prodūt. De ira quidem habemus ad Ephes. 2. dicitū: Eramus natura filij iræ, sicut & cæteri, de morte, ad Rom. 5. Peccatū per vnum hominem intrauit in mundum, & per peccatum mors: de corruptionē virium: Roman. 7. Cum essemus in carne, passiones peccatorum operabantur in membris nostris. Item, velle adiacet mihi, perferre autē non inuenio. de cōcupiscētia verò, Cōdelector legi Dei secūdū interiorem hominē, video autē aliam legem in mēbris meis, repugnantem legi mētis meæ &c. Nō me tuit hæc definitio cuiusquā censurā. Sunt enim omnia eius, & genus & differentiæ è sacris petita. Faciat idem Philippus, & ostendat nobis in sacris carentias suas, ostendat iustitias suas, quarum vult omnes etiam paruulos esse debitores. Ridiculum sane est omnium scriptorum censorem, hominem ad quadrum dialecticum, imò qui Dialecticē, ne quid encyclopædiæ suæ deesset, voluit nouus author haberi, tam parum Dialecticē definire.

Definitione igitur cōstituta, progrediamur ad confuta-

D ij tionem

tionem nouitiorū dogmatū, quæ pseudoeuangelici isti cōtra totius Ecclesiæ catholicæ fidem volunt euāgelicissimā videri. Nō hic mouebo superfluas & ociosas lites, nō quod ipsi aiunt nos sollicitè inquirere, Vtrum peccatum illud cōtagione pomi, an ex afflatu serpentis contractum sit. Vel vtrum medicamentis augeatur aut minuatur: neque itē, vtrum priuatiuum quiddam sit an res positiva. Quāquam poterat quæstio ista non inutilis videri, propter quorundam concertationem, quos non postremo loco inter Ecclesiæ doctores numeramus. Hoc certū apud omnes est, idē illud Adæ peccatum (priuatiuum dicatur an positium, quod perinde nobis est) quod in paradiso cōtractum fuit, in nos t̄ansmissum. Et nescio quid vetet vtrunque dicere. Priuatiuum iustitiæ originalis: positium culpæ & reatus. Certē in categoriis vbi virtus & iustitia sunt qualitates, conceditur & vitiis suis locus positius. Tantum grauiorē hærēs quibus veritatem & fidem Christi oppresserunt, infectari est animus, nec morari in Dialecticis & Metaphisicis.

Quod sit tantum vnum originis peccatum.

Solius Adæ vnicū & non aliorū parentū peccata t̄anssire in posteritatem.

Nō quoduis Adæ peccatum est originale.

Cum sint multa peccatorum genera, quæ imbecillitas humana incurrit, solum tamen est vnū quod origine contrahitur. Neque enim est vllum peccatum, quamlibet sit magnum, quod ex parentibus transfundatur in proles, nisi vnū illud quod parentes quoque ex propagatione contraxerūt. Nullum itaque manet in stirpe seu propagine, non huius, non illius, non cuiuscunque hominis peccatum, licet etiam velint parētēs proles suas peccato cuiusdam deuotos & obnoxios, præter vniū tantum, Adæ primi hominis peccatum. Non etiam quoduis eius peccatum, sed illud tantum quod in paradiso commisit, propter quod & damnationem accepit. Cætera quæ extra paradysum peccauit, quia in exilio commissa sunt, portat solus. Non enim peccatum, quod iam captiuus & seruus, sed quod liber peregerat abstulit posteritati libertatem. Peccatum quod in paradiso voluptatis, non quod in regione mortis natum est, paradiso nos expulit: peccatum quod patrauit felix & honoratus, non quod calamitosus, miser & vilis incurrit, abstulit felicitatem; peccatum quod

sanus